

Verslag over de verrigtingen aangaande het Armbestuur over 1866.

(Bijlagen van het Regeringsverslag.)

van den buitenlandschen oorlog en de geldcrisis in 1866, en anderen door de cholera werden bezocht, die menig slagtoffer ook onder hen eischte, hoewel het aantal herstelden (43), in verhouding tot dat der gestorvenen (28), betrekkelijk groot was. Gedurende het heerschen dier ziekte deed het bestuur wat in zijn vermogen was, om door het voortdurend reinigen en desinfecteren van slooten en privaten de epidemie onder de huurders tegen te gaan. Het stelde aan ieder hunner eenige gedrukte voorschriften omtrent het luchten, witten en schoonhouden der woningen en het in acht nemen eener ingetogen levenswijze ter hand, en verspreidde die ook in achterbuurten. Het bestuur bleef in het algemeen op den gezondheidstoestand der huurders een geopend oog houden, waartoe het, onder andere, waar dit noodig was, meer luchtdoorstroming bezorgde en het rioolstelsel verbeterde. In 1866 werden weder 16 woningen in 4 blokken gebouwd, die allen sedert 1 Januarij 1867 zijn betrokken. Daartoe moest uit 150 aanvragers worden gekozen. De aanbouw dier 16 woningen heelt f 18 675 gekost. De hoogere uitgaaf dan voor vroeger gebouwde woningen was het gevolg gedeeltelijk van den hoogen prijs der bouwmaterialen in 1866, en gedeeltelijk van eene plaatselijke verordening, voorschrijvende, dat de scheidingsmuren tusschen woningen van een geheel steen moeten zijn.

Omtrent de vereeniging van dezen aard te Schiedam en de vier te Amsterdam, genaamd: de vereeniging ten behoeve der arbeidende klasse; — de vereeniging Salerno; — de maatschappij Concordia en de stichting voor den ambachtstand „Constantia woningen”, gelijk mede omtrent die te Hoorn zijn over 1866 geene berigten ontvangen.

Daaromtrent kan dus slechts worden verwezen naar hetgeen te haren aanzien in het vorig Regeringsverslag is vermeld. Met opzigt tot de vereeniging tot het verschaffen van betere woningen aan arbeiders te Hilversum is alleen vernomen, dat zij hare werking in 1866 niet heeft uitgebreid. De maatschappij tot verbetering der huisvesting van de mingevoede volksklasse te Koog aan de Zaan, heeft in 1866 een huis afgebroken en op dezelfde plaats een nieuw gebouwd, dat twee woningen bevat, die voor f 60 's jaars zijn verhuurd.

Omtrent de maatschappijen tot verbetering der woningen voor arbeidende en minvermogenden te Utrecht is het volgende medegedeeld: In 1866 zijn geene woningen aangekocht, doch de derde dier maatschappijen werd eigenares van 112 roeden 59 ellen land in de onmiddellijke nabijheid der woningen, die eenige jaren geleden door de tweede maatschappij zijn gebouwd. Op dien grond zullen nieuwe woningen worden gesteld. Te dien einde is eene geldleening van f 100,000. rentende 5 per cent, uitgeschreven. Buitengewone herstellingen of verbeteringen hadden niet plaats. Voor de eerste maatschappij eindigde het boekjaar 1865/1866 met een voordeelig saldo van f 463,87, na uitbetaling van een dividend van 6 per cent aan de aandeelhouders. Aan de aandeelhouders van de tweede maatschappij, voor welke nog f 1044,69 in de reservekas is gestort, werd 4 per cent uitgekeerd, even als aan die der derde maatschappij, voor welke f 1103,76 in de reservekas werd gestort.

Door de vereeniging te Zwolle werden geene nieuwe woningen gebouwd. De nijverheid van bijzondere personen voorzag ruimschoots in de behoefte aan huisvesting, zoo zelfs dat eenige der woningen van de vereeniging voor langer of korter tijd ledig stonden; daardoor ontstond een verlies aan huur van f 56,70, terwijl ook f 26,10 door wanbetaling ongeïnd bleef. Van het gemeentebestuur werd vóór eenige van de woningen der vereeniging een trottoir verkregen, waardoor, met eene door haar er achterlangs gelezde keistraat, de toegang tot die woningen veel is verbeterd. Nieuwe aandeelen werden in 1866 niet geplaatst, maar tijdelijk werd eene som van f 700 opgenomen, om daarmee den laatsten termijn van den aannemingsprijs der laatst aangebouwde huizen te betalen. De balans sloot met een voordeelig saldo van f 566.

In de wijze van het beheer der armenwoningen van het algemeen diakongezelschap der Nederduitsche Hervormde gemeente te Groningen, kwam in 1866 geene verandering. Er werd in dat jaar f 1296,77 overgewonnen, en f 1200 van het genegotieerd kapitaal afgelost. Volgens de balans bedroeg op 1 Januarij 1867 het actief f 21 615,88⁵ meer dan het passief.

Door het bestuur der mede te Groningen bestaande bouwvereeniging is medegedeeld, dat in 1866 op een vroeger aangekocht terrein, nevens die in 1865 tot stand gekomen, elf woningen werden bijgebouwd, waaronder drie van grooteren omvang dan de reeds bestaande. Er werd op nieuw voor f 6000 deel genomen, terwijl tijdelijk f 5600 op rente werd opgenomen. De balans wees op ultimo 1866 een batig slot aan van f 2581,92⁵, tegen 1632,89 op ultimo 1865. Aan de aandeelhouders werd f 5,28 voor

ieder aandeel van f 100 als dividend uitgekeerd. De vereeniging telde 144 leden en bezat 55 woningen.

Verdere instellingen tot het voorkomen van armoede. De provisorie voor Hervormden te Nede ontving aan inkomsten van bezittingen en giften f 403,08⁵ en ondersteunde daaruit 28 personen tijdelijk met 200,02⁵. Zij verstreekte daarenboven voor het bouwen van een tijdelijk cholera-hospitaal f 144,12⁵ en aan de diakonie der Hervormden f 100 ter bekostiging van het bouwen eener ziekenzaal.

Een negental provenhuizen en eene bijzondere stichting te Alkmaar, die vroeger in de tabel Godshuizen c waren begrepen, werden thans beschouwd als bestemd ter voorkoming van armoede. Door die instellingen gezamenlijk werden 81 oude lieden verzorgd. Daarvoor werd uitgegeven wegens onderstand f 3268,44 en voor kosten van beheer f 574,24⁵. De middelen daarvoor werden blijkbaar uit inkomsten van bezittingen gevonden.

Het St. Anthony-gilde te Dwingelo ontving aan collecten enz. f 182,31 en verstreekte aan 10 personen tijdelijk f 87,52.

Het fonds ter ondersteuning van de arbeiders in dienst bij de domaniale steenkolenmijnen te Kerkrade, telde in 1866 192 deelnemers. Aan 60 personen werd onderstand verleend. Door 83 kinderen werd aan het onderwijs deel genomen.

De uitgaven bedroegen wegens:

ziekengelden	f 426,93
geneesmiddelen	270,18
toelagen aan genees- en heekundigen	490,70
pensioenen en tegemoetkomingen	435,24
schoolgelden	124,50
administratiekosten	131,35
te zamen	f 1 878,90

en de ontvangsten wegens:

contributien of bijdragen der leden en verdere arbeiders	f 1 895,55
bijdragen van de ontgiuners	2 607,94
verschillende ontvangsten	104,00
te zamen	f 4 607,49

Omtrent de kapitaalrekening dezer instelling werden geene opgaven ontvangen.

's Gravenhage, den 3den Mei 1868.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
HEEMSKERK.

[63. 3—18.]

BIJLAGEN.

- Lit. A. N°. 1. Besturen voor huiszittende armen, behoorende tot de instellingen van weldadigheid, bedoeld bij litt. A en D van art. 2 der wet van den 28sten Junij 1854 (*Staatsblad* n°. 100).
- ” 2. Idem, bedoeld bij lit. B van art. 2 derzelfde wet.
- ” B. ” 3. Idem, bedoeld bij lit. C van art. 2 derzelfde wet.
- ” 4. Genootschappen die aan schamele armen onderstand verleenen, behoorende tot de instellingen van weldadigheid, bedoeld bij litt. A en D van art. 2 derzelfde wet.
- ” 5. Idem, bedoeld bij lit. B van art. 2 derzelfde wet.